

I. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА. ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

УДК 340.12.(436-44):821.161.2.09 «18/19»

Павлусів Н.М.,
канд. філос. наук., доцент кафедри
теорії та історії держави і права,
конституційного та міжнародного права
Львівського державного університету
внутрішніх справ

МІНСЬК-2: ФАЛОСОФСЬКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Стаття присвячена актуальній науковій проблемі сучасного етапу державного будівництва України, зокрема вирішенню конфлікту на Сході України. Проблематика дослідження зумовлена характером суспільно-політичних змін, які відбулись в історії українського народу за роки незалежності. В статті проведено філософсько-правовий аналіз проблемних аспектів забезпечення «процедурної демократії».

Ключові слова: держава, правовий евфемізм, державний суверенітет, законодавство.

Статья посвящена актуальной научной проблеме современного этапа государственного строительства Украины, в частности решению конфликта на Востоке Украины. Проблематика исследования обусловлена характером общественно-политических изменений, которые произошли в истории украинского народа за годы независимости. В статье проведен философско-правовой анализ проблемных аспектов обеспечения «процедурной демократии».

Ключевые слова: государство, правовой эвфемизм, государственный суверенитет, законодательство.

This article is devoted to actual scientific problem of the present stage of state building of Ukraine, including resolution of the

conflict in eastern Ukraine. Problems caused by the nature of the study of social and political changes that have taken place in the history of the Ukrainian people since independence. In the article the philosophical and legal analysis of the problematic aspects of "procedural democracy".

Keywords: government, legal euphemism state sovereignty legislation.

Постановка проблеми. На сучасному етапі державного будівництва України актуальним є вирішення конфлікту на Сході України.

Аналіз дослідження даної проблеми. Обставини укладення та зміст мінських угод були неодноразово об'єктом досліджень фахівців конституційного та міжнародного права, не говорячи про політологічні аналізи, а саме: у статтях Т. Цимбрівського, І. Городицького, О. Микитишина, Д. Тимчика, В. Фесенка, Т. Березовця, В. Карасьова, С. Рахманіна та інших.

Філософсько-правових досліджень проблеми не було. Тому наша стаття є першою розробкою в межах філософсько-правової науки.

Метою статті є проведення філософсько-правового аналізу проблемних аспектів забезпечення «процедурної демократії», в контексті прийняття Мінських угод.

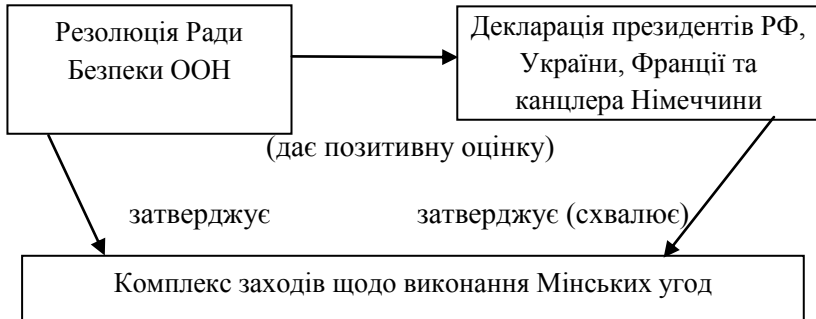
Виклад основного матеріалу. Те, що називають «Мінські угоди» — це насправді дво- та багатосторонні переговори на різних рівнях з приводу політико-юридичного врегулювання ситуації на Донбасі.

«Мінськ-2» юридично було оформлено наступними документами:

Комплекс заходів щодо виконання Мінських угод (у статті – Комплекс заходів) [1];

Декларація президентів РФ, України, Франції та канцлера Німеччини, якою затверджено цю угоду (у статті – Декларація) [2];

Резолюція Ради Безпеки ООН (один із найвищих документів у міжнародному праві) (у статті – Резолюція) [3].

Для нас найбільший інтерес в межах філософсько-правового підходу становить Декларація президентів РФ, України, Франції та канцлера Німеччини на підтримку Комплексу заходів щодо виконання Мінських угод, прийнятий і підписаний у Мінську 12 лютого 2015 року.

У ч. 1 «повне дотримання суверенітету і територіальної цілісності України» визнано принцип міжнародного права і одночасно цей принцип можна визнавати як один із найбільш загальних принципів побудови світового правопорядку. Державний суверенітет є наслідком реалізації природного права нації на самовизначення шляхом утворення національних держав. Як вбачається, в ч. 1 Декларації сторони, які її підписали, «твердо переконані у безальтернативності виключно мирного врегулювання». Ідея миру між народами, як філософсько-правова концепція, сягає своїми витокami до класичної праці Іммануїла Канта «До вічного миру». Так, І. Кант пише: «винищувальна війна, у котрій можуть бути знищені обидві сторони, а разом із ними і всяке право, привела б до вічного миру лише на гігантському кладовищі людства» [4, с. 19], «війна – особиста справа правителів, які задля власних цілей використовують народ» [4, с. 11].

Ця ідея неодноразово втілювалася в різноманітних міжнародних документах, зокрема: Статуті Ліги Націй (прообраз ООН), Статуті ООН, Заключному акті Наради з безпеки і співробітництва в Європі (Хельсінкі, 1975), на основі якої виникла сучасна ОБСЄ.

У ч. 2 Декларації сторони, як гадаємо, свідомо уникнули вказівки на те, хто підписував Комплекс заходів щодо

виконання Мінських угод (12 лютого 2015 р.) для недопущення в майбутньому посилення на Декларацію, як доказ визнання правосуб'єктності самопроголошених республік.

Для позначення самопроголошених республік вжито вирази «всі хто підписав», «відповідні сторони». У цьому випадку ми вбачаємо правовий евфемізм, оскільки насправді всі прекрасно розуміють про кого йдеться.

Евфемізм – нейтральне за змістом і емоційним навантаженням слово [5]. В політиці евфемізми часто використовуються для пом'якшення деяких слів або виразів з метою введення суспільства в оману та фальсифікацію дійсності. Політична коректність мови виражається в прагненні знайти нові способи мовного вираження замість тих, які зачіпають почуття та гідність індивідуума, порушують його права.

Чи доцільно, морально і допустимо використовувати евфемізми там, де ллється кров і стріляють гармати? З одного боку, так, бо цей мовний вираз приховує, не договориє те, що насправді відбувається. З іншого боку, не існує іншого способу сформулювати та викласти узгоджену позицію сторін, інтереси яких засадничо, а ргіогі, розходяться аж до рівня конфлікту. Якщо б Захарченка і Плотницького назвали в Декларації, то це було б рівнозначно їх міжнародному визнанню, чого не було на меті авторів Декларації.

У ч. 3 теж – правовий евфемізм, оскільки під «технічною підтримкою» для відновлення банківської системи в порушених конфліктом районах насправді мається на увазі посередництво Німеччини і Франції у фінансових розрахунках між Україною та самопроголошеними республіками. Ефективність та підставність такої форми як «правовий евфемізм» у документах такого міжнародного рівня визначається, вочевидь, прагматичними міркуваннями, а саме: прагненням закріпити юридичні зобов'язання та механізм їх виконання, уникаючи при цьому небажаних ідеологічних і політичних коннотацій.

Укладаючи цю Декларацію, уряди Франції, Німеччини, України та Росії переслідували свої економічні інтереси щодо так званого «зимового пакету газопостачання», прикриваючись загальнофілософськими міркуваннями про «зміцнення

співробітництва між Європейським Союзом, Україною та Росією», яке буде сприяти врегулюванню кризи (ч. 4 Декларації).

Як вчить нас філософсько-правова наука, правомірно розвернути правове положення в наступний спосіб: «криза» (з точки зору авторів Декларації) є наслідком недостатнього рівня співробітництва між ЄС, РФ та Україною в енергетичній сфері.

В останній частині Декларації йдеться про інтеграцію РФ у спільний гуманітарний простір від Атлантики до Тихого океану, тобто з Європейським Союзом. Зазначене дає підстави стверджувати, що розробники Декларації керувалися ідеєю подальшої глобалізації на євразійському просторі.

Сама ідея та концепція Декларації викликає ряд питань загального характеру. По-перше, чи повинен цей документ, як міжнародно-правовий договір України, бути ратифікований Верховною Радою України. По-друге, якою мірою канцлер Німеччини та Президент Франції були уповноважені вирішувати питання, які стосуються всього Євросоюзу.

У філософсько-правовій площині зазначене позначає проблему забезпечення процедурної демократії, як в межах окремих держав, так і в діяльності таких міжнародних організацій, як Європейський Союз.

Висновки. Отже, очевидно, що більшість українського суспільства схвально ставиться до Мінських угод, як і держави ЄС. Однак органи, уповноважені діяти від імені всього ЄС, Декларацію не підписували. Зрозуміло, що Президент Франції та канцлер Німеччини діяли без спеціальних повноважень на підставі загальної «мовчазної» згоди решти держав ЄС. Як було зазначено, Декларація була схвалена сторонами так званого «нормандського формату». Комплекс заходів, попри його схвалення Декларацією, було затверджено Резолюцією Ради безпеки ООН від 17.02.2015 року, а сам його текст є додатком 1 до вказаної Резолюції. При цьому слід враховувати, що згідно статті 25 Статуту ООН Резолюції Ради Безпеки ООН тідокументи є обов'язковими до виконання всіма державами-членами ООН.

Література:

1. Комплекс заходів щодо виконання Мінських угод [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2015/02/12/7058327/>
2. Декларація президентів РФ, України, Франції та канцлера Німеччини, якою затверджено цю угоду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/deklaraciya-prezidenta-rosijskoyi-federaciyi-prezidenta-ukra-34695>
3. Резолюція Ради Безпеки ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ispc.org.ua/archives/589>
4. Кант І. Твори у 8-ми томах. Том 7. До вічного миру. – М.: Чоро, 1994. – 495 с.
5. Брюховець А., Борисенко М. Використання евфемізмів як вияв політкоректності в друкованих англомовних ЗМІ та їхній переклад українською. (Евфемизм, или эвфемизм) // Литературная энциклопедия: в 11 т. – [М.], 1929-1939) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>

УДК 347.965:342.1(477) “19/20”

Семенюк І.Я.

канд. юрид. наук, старший викладач
кафедри господарсько-правових дисциплін
факультету № 6 (юридичний)
Львівського державного університету
внутрішніх справ

**ЗНАЧЕННЯ ВИРІШЕННЯ МОРАЛЬНО-ПРАВОВИХ
КОЛІЗІЙ ДЛЯ ІСТОРИЧНОГО СТАНОВЛЕННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ АДВОКАТУРИ**

Стаття присвячена актуальній науковій проблемі вирішення морально-правових колізій в історичному становленні української адвокатури в період 30-х років в Східній Галичині. Дана проблематика дослідження зумовлена характером суспільно-політичних змін, які відбулись в історії